

Adam Mackiewicz

Lubawa, st. III, gm. loco, woj. olsztyńskie

Informator Archeologiczny : badania 31, 247-248

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

planowania przestrzennego opracowanego na podstawie zastosowanej limitacji mierniczej. Tak więc na omawianym tu odcinku budynki pierwotnie usytuowane były kalenicowo do obecnej ul. Powstańców Warszawy, a nie do ul. Kasprowicza, jak to ma miejsce obecnie. Prawdopodobnie zmiana usytuowania budynków w tym kwartale (róg ul. Kasprowicza i Powstańców Warszawy) starego miasta, nastąpiła po pożarze w 1698 r. Jeżeli chodzi o chronologię odsłoniętych pali, to pobrano z nich dwie próbki do badań dendrochronologicznych, z których jedna dała wynik pozytywny, a jedna negatywny (badania te przeprowadził dr Marek Krąpiec z AGH w Krakowie). Uzyskano tu mianowicie datę 1368 r., a więc sześćdziesiąt lat po uzyskaniu dokumentu lokacyjnego przez miasto. Można zatem zaryzykować stwierdzenie, iż przez pierwsze pół wieku funkcjonowania miasta w miejscu tym nie było żadnej trwałej zabudowy, dopiero w drugiej połowie XIV w. wzniesiono tu pierwszy budynek gospodarczy. Następnym faz zabudowy w tym rejonie ul. Kasprowicza nie udało się uchwycić ze względu na zniszczenia, jakie spowodowała nowożytna zabudowa murowana. Z zabytków pozyskanych w trakcie badań wymienić należy m. in. dużą ilość przedmiotów ze skóry oraz ścinków skórzanych. Ponadto pozyskano wiele fragmentów naczyń ceramicznych (w 99% ceramiki siwej), spośród których udało się wykleić jeden dzbanek, bardzo nieliczne fragmenty kafli, oraz drewniane naczynie klepkowe z zachowanym dnem i czterema klepkami, a także szczątkowo zachowanymi objemkami. Na uwagę zasługuje również niewielka, zdobiona ornamentem rytym, oprawka kościana.

Materiały przechowywane są w archiwum PSOZ w Olsztynie.

Badania będą kontynuowane.

LUBAWA, st. III, gm. loco, woj. olsztyńskie

- mury miejskie (1 poł. XIV w.)
- nawarstwienia późnośredniowieczne i nowożytne (XIV-XVIII w.)

Badania wykopaliskowe, wyprzedzające inwestycję budowlaną, przeprowadzone w maju przez mgr. Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowali Alina i Stanisław Schlegel. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię około 65 m².

Wykop usytuowany był w obrębie posesji, na której do jesieni 1996 r. znajdował się budynek mieszkalny oznaczony nr 7 w zachodniej pierzei ulicy Pomorskiej. Budynek ten posadowiony był na murach miejskich w zachodnim ich ciągu. Był on częściowo podpiwniczony zarówno w części południowej, jak też północnej. Wejścia do piwnic znajdowały się w podłogach pomieszczeń. Przed przystąpieniem do prac rozbiórkowych została wykonana szczegółowa inwentaryzacja budynku, wzniesionego prawdopodobnie w końcu XVIII w. Po rozebraniu budynku, który nie nadawał się do remontu, wytyczono wykop o wymiarach 9 x 7 x 6,8 x 6 m. Prace, które prowadzono podczas budowy istniejącej tu do 1996 r. kamienicy, w znacznej mierze zniszczyły pierwotne nawarstwienia kulturowe, zwłaszcza w miejscach wykopów fundamentowych oraz tam, gdzie wykonano pomieszczenia piwniczne. W wyniku przeprowadzonych badań, a także oględzin piwnic pod budynkiem nr 5 przy ul. Pomorskiej, a więc sąsiadującym od południa z badaną działką, stwierdzono, iż znajdowała się tutaj tzw. baszta zamknięta, usytuowana w zachodnim ciągu murów miejskich, co jest o tyle ciekawe, że do tej pory uważano, iż w Lubawie znajdowały się wyłącznie baszty otwarte. Należy nadmienić, iż mury miejskie w Lubawie zostały wzniesione w pierwszej połowie XIV w. i dostosowane do nieregularnego obrysu wzgórza, na którym wzniesiono miasto. Mury te od strony wschodniej łączyły się z murami zamkowymi. W dolnej partii zbudowano je z kamienia, w górnej natomiast z cegły w wątku wendyjskim. Generalnie należy stwierdzić, iż zadokumentowany układ stratygraficzny jest w miarę czytelny od późnego średniowiecza do pierwszej połowy XVIII w., a konkretnie do pożaru w 1724 r. Warstwy zalegające powyżej, a więc chronologicznie młodsze, zostały zniszczone przez zabudowę nowożytną. Ponadto uchwycono wkopy budowlane pod obwarowania miejskie zarówno w profilu południowym (w tym przypadku wkop pod basztę zamkniętą), jak i północnym (wkop bezpośrednio pod mury miejskie). Poza tym, co jest szczególnie interesujące, w centralnej części wykopu uchwycono duże palenisko z zawartością spalenizny i kamieni. Palenisko to najprawdopodobniej służyło do rozgrzewania kamieni przed ich pokruszeniem, których używano przy budowie murów miejskich, a zwłaszcza do wykonania warstw

wyrównawczych. Pozyskano bardzo nieliczny, jak na warunki miejskie, materiał zabytkowy w postaci fragmentów ceramiki naczyniowej oraz kafli miskowych. Materiał ten reprezentują egzemplarze o znacznej rozpiętości chronologicznej; od późnego średniowiecza do okresu nowożytnego i późno-nowożytnego.

Materiały przechowywane są w archiwum PSOZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

Lubieszewo, st. 2, gm. Nowy Dwór Gdański, woj. elbląskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

LUBIN–Stare Miasto, gm. loco, woj. legnickie

- miasto średniowieczne

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone od maja przez mgr. Romualda Piwko. Finansowane przez Lubelską Spółkę Inwestycyjną. Przebadano powierzchnię 1300 m².

Badania prowadzone były ze względu na roboty budowlane przy budowie budynków mieszkalnych i sieci instalacyjnych. Wykop obejmował kwartał ograniczony ulicami: Piastowską, Bolesława Chrobrego i rynkiem. Po zdjęciu nadkładu ziemi rozpoznano relikty zabudowy murowanej kwartału. W przeważającej mierze są to mury kamienne i kamiennie-ceglane spojone zaprawą wapienno-piaskową. Kilka piwnic miało ceglane sklepienia kolebkowe, wsparte na odsadzkach ścian nośnych. W paśmie zabudowy przylegającym do Rynku stwierdzono szcztątkowy układ wozówkowy cegieł gotyckich. Odkryta architektura może być datowana na późne średniowiecze, renesans oraz wiek XVII i XVIII oraz czasy współczesne. Na poziomie calca odkryto kilkadziesiąt obiektów archeologicznych. Jeden to budynek zrębowy z dobrze zachowanym progiem i pozostałościami po podłodze wykonanej z desek. Towarzyszyła mu niewielka zagroda, otoczona parkanem z pionowo ustawionych dranic. Inne obiekty to m.in. studnie drewniane o różnej konstrukcji, drewniany wodociąg, obiekt wykonany z nieokrowanych okrągłaków, wypełnisko – skórzane ścinki, grudki wapnia, kora dębowa, szambo oraz piec. Z wypełniska obiektów oraz poziomów użytkowych pozyskano ruchomy materiał zabytkowy. Głównie jest to ceramika, przedmioty drewniane, żelazne oraz skórzane. Ich analiza formalna i typologiczna pozwala wiązać go generalnie ze średniowieczem, późnym średniowieczem i renesansem.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Głogowie.

Badania nie będą kontynuowane.

Lublin-Rynek staromiejski i ul. Bramowa, gm. loco, woj. lubelskie - patrz: wczesne średniowiecze

Lublin-Stare Miasto, st. 1A - patrz: wczesne średniowiecze

ŁEKNO, st. 3, gm. Wągrowiec, woj. pilskie, AZP 43-31/44

- kościół cysterski
- cmentarz przykościelny
- relikty osadnictwa z wczesnego i późnego średniowiecza

Stacjonarne badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 21 czerwca do 5 sierpnia przez mgr. Andrzeja Wyrwę (Instytut Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Finansowane przez Ministerstwo Kultury i Sztuki w ramach programu „1000 lecie Zjazdu Gnieźnieńskiego”. Szesnasty sezon badań. Przebadano powierzchnię 126 m².

Celem badań było wyjaśnienie kolejnych faz osadniczych na zachód i południe od kościoła cysterskiego i cmentarza szkieletowego. Eksplorowano warstwy związane z wielorzędowym cmentarzyskiem szkieletowym na zachód i południe od fasady zachodniej kościoła. Odsłonięto dalszą część grobowca, którego dwie komory eksplorowano już w 1989 roku. Eksplorację we wszystkich wykopach doprowadzono do warstw grodowych. Zarejestrowano 38 grobów. Uzyskane dane wskazują, że cmentarz przy kościele cystersów funkcjonował przed 1330 rokiem.